

Dokument nr. 3:1

(1999–2000)

**Riksrevisjonens gjennomgåelse og vurdering av
antegnelse til statsregnskapene for 1993–1997
desidert «Til observasjon»**

Til Stortinget

Riksrevisjonen legger med dette fram Riksrevisjonens gjennomgåelse og vurdering av antegnelsene til statsregnskapene for 1993–97 desidert «Til observasjon». Et tilsvarende dokument ble lagt fram for Stortinget høsten 1998, og det er i den videre oppfølgingen tatt hensyn til synspunkter/merknader som framkom ved Stortingets behandling.

Riksrevisjonens årlige oppfølging av sakene desidert «Til observasjon» har medført en bedre oppfølging av de antegnede forhold i forvaltningen, og i de fleste tilfeller kan derfor sakene avsluttes i det påfølgende år. I noen tilfeller er imidlertid utviklingen slik at en sak som er til observasjon blir tatt opp som en ny antegnelse i Dokument nr. 1. Den tidligere saken vil da bli avsluttet.

For en del sakers vedkommende er utarbeidelsen av nytt regelverk / nye rutiner i slutfasen eller nylig iverksatt, eller departementet har meddelt at en rekke tiltak er iverksatt for å bedre påpekte forhold. Disse sakene anses også avsluttet. Effekten av tiltakene og utviklingen videre vil bli fulgt opp i den løpende revisjonen. Hvis framtidig praksis ikke utvikler seg tilfredsstillende, vil forholdet bli tatt opp som en ny sak.

Praksis med å foreslå saker desidert «Til observasjon» har endret seg noe de senere årene. For eksempel vil alle saker knyttet til regnskap med vesentlige mangler bli tatt opp under «Til decharge etter omstendighetene», og eventuelle merknader til neste års regnskap vil bli tatt opp som en ny antegnelse til statsregnskapet det påfølgende år. Stortinget har også sluttet seg til at alle forvaltningsrevisjoner sendes Stortinget uten forslag til desisjon. Det legges i stedet opp til at forvaltningsrevisjoner som er rapportert til Stortinget, følges opp etter tre år for å se om de endringer som var forutsatt ved Stortingets behandling, er gjennomført. I de tilfeller aktuelle tiltak ikke er gjennomført, vil dette bli rapportert til Stortinget som egen sak.

Dokument nr. 3:1 (1999–2000) omhandler 20 saker. En sak står fortsatt til observasjon, mens 19 saker anses avsluttet. Av de avsluttede sakene er tre saker helt eller delvis fulgt opp som nye antegnelser i Dokument nr. 1 (1999–2000).

Riksrevisjonen, 3. november 1999.

For Riksrevisorkollegiet

Bjarne Mørk-Eidem
riksrevisor

Innhold

	Side
Arbeids- og administrasjonsdepartementet	1
Finansdepartementet	5
Forsvarsdepartementet	13
Justisdepartementet	15
Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet	17
Landbruksdepartementet	19
Sosial- og helsedepartementet	21
Utenriksdepartementet	23

Arbeids- og administrasjonsdepartementet

I Antegnelser desidert «Til observasjon» som anses avsluttet

Statsregnskapet 1997

1 Dagpenger – kontrollrutiner

I antegnelsene til statsregnskapet for 1997 redegjorde Riksrevisjonen for en gjennomført undersøkelse av tilskuddsordningen til dagpenger, jf. Dokument nr. 1 (1998–99), Innst. S. nr. 102 (1998–99) og Stortingets behandling 2. mars 1999. Formålet med undersøkelsen var bl.a. å vurdere om kontrollrutiner og forvaltning tilfredsstillende fastsatte kravene til økonomiforvaltningen i staten. Undersøkelsen omfattet også implementering av avstemmingsrutiner som ble beskrevet i departementets svar på antegnelsen til statsregnskapet for 1996, jf. Dokument nr. 1 (1997–98) og Innst. S. nr. 89 (1997–98).

Undersøkelsen viste at avstemmingsrutinene fortsatt ikke var implementert som forutsatt. Resultatet av avstemmingen ble ikke rapportert videre fra arbeidskontorene til høyere nivå. Det ble ikke foretatt totalavstemming eller kontroll med hvorvidt rutinene følges opp. Riksrevisjonen fant også ulike praksiser ved arbeidskontorene når det gjaldt registrering og oppdatering av feilutbetalings- og misbruksaker, og det ble konstatert flere avvik i forhold til rutinen når det gjaldt utregning, registrering, oppdatering, avstemming og kontroll i forhold til registrerte krav.

I brev av 14. januar 1999 har Arbeids- og administrasjonsdepartementet gitt en redegjørelse for status for de punktene som ble tatt opp av Riksrevisjonen. Det fremgår av brevet at nye felles avstemmingsrutiner fremdeles er til vurdering hos Rikstrykdeverket (RTV). Ny rutine skal være distribuert innen 1. februar 1999.

Ifølge departementet har Arbeidsdirektoratet utarbeidet en status for avstemmingsarbeidet i 3. kvartal 1998. Rapporten viser klar framgang i avstemmingsarbeidet. Departementet vil etter det opplyste fortsatt ønske rapportering om avstemmingsarbeidet slik at dette kan følges. Når det gjelder innfordring – misbruk av dagpenger for gamle tilbakebetalingskrav fremgår at samtlige misbruksaker som gjelder dagpenger og som arbeidskontorene har fullstendig oversikt over, nå skal være oversendt Statens innkrevingsentral (SI). Det opplyses videre at arbeidet

med ny rutine for avstemming av tilbakebetalingskrav er under utarbeidelse. Departementet viser også til at Arbeidsdirektoratet har utarbeidet forslag til retningslinjer om ansvars- og oppgavefordeling mellom det arbeidskontoret hvor saksbehandling av feilutbetaling-/misbruksaker er sentralisert og øvrige arbeidskontor i fylket.

I brev av 26. april 1999 har Arbeids- og administrasjonsdepartementet opplyst at ny avstemmingsrutine for dagpenger og kursstønad AMO er utarbeidet i fellesskap mellom Arbeidsdirektoratet og RTV. Rutinen ble lagt ut på arbeidsmarkedsetatens intranett den 12. mars 1999, og et informasjonsbrev om den nye rutinen ble distribuert fylkesarbeidskontorene den 16. mars 1999.

Saken anses avsluttet.

2 Yrkesrettet attføring

I antegnelsene til statsregnskapet for 1997 redegjorde Riksrevisjonen for en gjennomført undersøkelse vedrørende stønaden «ytelser til yrkesrettet attføring», jf. Dokument nr. 1 (1998–99), Innst. S. nr. 102 (1998–99) og Stortingets behandling 2. mars 1999.

Når det gjelder saksbehandlingen, viste undersøkelsen avvik i forhold til gjeldende rutiner og retningslinjer vedrørende vedtak, utbetalinger, anvisninger og avstemminger. Disse forholdene ble tatt opp direkte med etatene og Arbeidsdirektoratet.

For feilutbetalings- og misbruksaker, viste undersøkelsen bl.a. at rutinene vedrørende feilutbetalinger ikke var fullt implementert i Arbeidsmarkedsetaten. Det varierte i hvilken grad arbeidskontorene følger gjeldende rutiner og regelverk gitt i «Kvalitetssikring feilutbetaling og misbruk av attføringsytelser».

Departementet har i svaret av 20. juli 1998 sagt seg enig med Riksrevisjonen i at det utestående beløpet representerer et problem, og at det må vises særskilt oppmerksomhet når det gjelder oppfølging av feilutbetalings- og misbruksaker. Departementet viser for øvrig til at det kan oppstå komplikasjoner ved innkreving av feilutbetalinger fordi flere etater er involvert ved innkrevingen. Arbeidsdirektoratet

har satt i gang et arbeid for å vurdere en eventuell overføring av innkrevingsansvaret for feilutbetalte attføringsytelser til Statens innkrevingsentral. Innen utgangen av 1998 skulle direktoratet ha foretatt en nødvendig kartlegging av antall utestående krav og beløp. Det blir antatt at en overføring til Statens innkrevingsentral bedre vil sikre statens økonomiske interesser fordi sentralen har spesialkompetanse på feltet.

Etter at departementet har mottatt rapporteringer fra Arbeidsdirektoratet vedrørende yrkesrettet attføring er det i brev av 11. mars 1999 til Riksrevisjonen redegjort for status, aktuelle tiltak og departementets vurderinger. Sentralisering av feilubetalings- og misbrukssakene samt utvidet fagkurs i saksbehandling synes etter departementets vurdering å være viktige tiltak for å bedre både kvalitet og effektivitet i tilknytning til de punkter Riksrevisjonen har tatt opp. Ved å overføre selve innkrevingsansvaret til Statens innkrevingsentral (SI) vil også denne delen av saksbehandlingen bedres. Ifølge revisjonsplan for 1999 fra internrevisjonen i Arbeidsmarkedsetaten, skal etterlevelsen/effektiviteten av feilubetalings- og misbrukssaker på dagpenge- og attføringsområdet evalueres i utvalgte fylker i løpet av året. Dette kommer i tillegg til ordinær fagrevisjon som foretas av fagavdelingen i direktoratet. Departementet vil følge etterlevelsen av rutinene, bl.a. gjennom krav til jevnlig rapportering i etatens virksomhetsrapport, samt gjennom rapportering fra henholdsvis fagrevisjoner og direktoratets internrevisjon. I 1999 vil departementet på grunnlag av rapportering vurdere å gjennomføre en evaluering av erfaringene med sentralisert saksbehandling i feilubetalings- og misbrukssaker.

I brev av 5. juli 1999 til Arbeids- og administrasjonsdepartementet viste Riksrevisjonen til at det i mai 1998 var saldo vedrørende feilutbetalte attføringsytelser på ca. 12,2 mill. kroner, mens det pr. 31. mai 1999 var utestående ca. 20,6 mill. kroner.

På denne bakgrunn ble det bedt om uttalelse, herunder orientering om gjennomført og planlagt sentralisering vedrørende feilutbetalte attføringsytelser.

I brev av 27. juli 1999 har Arbeids- og administrasjonsdepartementet opplyst at Arbeidsdirektoratet har valgt å ikke pålegge fylkene å sentralisere arbeidet med feilubetalings- og misbrukssaker bl.a. fordi avstanden mellom arbeidskontorene og saksmengden varierer fylkene i mellom. Det framgår videre at pr. april 1999 er det 12 fylker som har iverksatt sentralisering av arbeidet med feilubetalings- og misbrukssaker.

Departementet mener fortsatt at sentralisering av feilubetalings- og misbrukssakene er viktige tiltak for å bedre både kvalitet og effektivitet i tilknytning til arbeidet med feilubetalings- og misbrukssaker. Departementet ønsker imidlertid ikke å pålegge alle fylker en slik sentralisert modell. Når det gjelder

overføring av innkrevingsansvaret til Statens innkrevingsentral forhandles det om overføring av ansvaret for innkrevingen av feilutbetalte ytelser. Det gjenstår imidlertid å slutføre avtalen med Statens innkrevingsentral. Overføring av ansvaret for innkrevingen vil tidligst kunne skje fra 1. januar 2000.

Gjennomføringen vil bli fulgt opp i den løpende revisjon.

Saken anses avsluttet.

3 År 2000 og dataproblemer i IT-systemer i statsforvaltningen

År 2000-problemet er en samlebetegnelse på en rekke feil og problemer som kan oppstå i forbindelse med årtusenskifte i alle typer datasystemer og elektronisk utstyr med innebygde mikroprosessorer. Bakgrunnen for problemet er at det tradisjonelt har vært benyttet to sifre for årstall i stedet for fire i mange systemer. Overgangen fra 1999 til 2000 vil bl.a. kunne føre til at datasystemene får problemer med å skille århundrene fra hverandre. Uten nødvendig endringer i berørte systemer og programmet vil overgangen til år 2000 kunne føre til alvorlig svikt på en rekke områder.

I forordet til Dokument nr. 1 (1997–98) omtalte Riksrevisjonen arbeidet med år 2000-problemet i statsforvaltningen. År 2000-problemet ble videre tatt opp i antegnelse til statsregnskapet for 1997, jf. Dokument nr. 1 (1998–99), jf. Innst. S. nr. 102 (1998–99) og Stortingets behandling 2. mars 1999. I antegnelsen viste Riksrevisjonen til at Arbeids- og administrasjonsdepartementet uttalte at det var behov for å trappe opp arbeidet med år 2000-problemet på alle nivåer i statsforvaltningen for å unngå alvorlige problemer. Riksrevisjonen uttalte videre at departementets svar gir grunn til bekymring, og påpekte viktigheten av at arbeidet med år 2000-problemene intensiveres i statsforvaltningen.

I Innst. S. nr. 102 uttalte Kontroll- og konstitusjonskomiteen at håndteringen av år 2000-problematikken i statsforvaltningen er et linjeansvar, og at Arbeids- og administrasjonsdepartementets rolle er å bidra til bevisstgjøring og fremdrift i arbeidet med å løse problemene på dette området. Komiteen viser videre til at selv om gode tiltak er satt i verk, gir den korte tiden fram til tusenårsskifte fortsatt grunn til bekymring for om alle statlige virksomheter og etater vil klare å løse problemene i tide.

Arbeids- og administrasjonsdepartementet har i brev av 27. juli 1999 til Riksrevisjonen opplyst at sentrale koordineringstiltak er trappet opp i løpet av høsten 1998 i samsvar med tiltaksplanen for oppfølging av år 2000-arbeidet i statsforvaltningen. Det er iverksatt en rekke tiltak bl.a. intensivert oppfølging av statlige fellessystemer, gjennomføring av risiko- og sårbarhetsanalyser, kartlegging av tilsynsmyndighetenes opplysningsplikt- og påleggshjemler, samt ulike informasjonstiltak mv. På grunnlag av

opplysninger innrapportert fra departementene januar 1999 konkluderer departementet med at år 2000-arbeidet er godt ivaretatt i de fleste statlige virksomheter.

Arbeids- og administrasjonsdepartementet har gitt supplerende opplysninger til Riksrevisjonen i brev av 28. september 1999. Departementet opplyser at det siden 1996 er gjennomført fem kartlegginger av status i arbeidet med år 2000-problemet i statsforvaltningen. I den femte, og siste kartleggingen før årtusenskiftet, har departementene rapportert om status for sine underliggende etater 2. august 1999. Rapporteringen omfatter statsetater med over 20 ansatte. Alle departementer, samt Statsministerens kontor, har deltatt i kartleggingen, og det er meldt inn status for år 2000-arbeidet for anslagsvis 230 statsetater. Departementets oppsummering av hovedfunnene fra kartleggingen er datert 14. september 1999 og vedlagt brevet til Riksrevisjonen. Oppsummeringen er en del av grunnlaget for regjeringens samlede orientering til Stortinget om arbeidet med år 2000-problemet i St.prp. nr. 1 (1999–2000) for Næring- og handelsdepartementet. Det framgår av oppsummeringen at departementene har gitt en overordnet vurdering av status for det forebyggende arbeidet og beredskapen på kritiske områder dvs. i etater med funksjoner av vesentlig betydning for statsforvalt-

ningens oppgaveløsning. Det framgår videre at departementene hovedsakelig vurderer arbeidet med år 2000-problemet for å være i rute, og at sektorene er godt forberedt på overgangen til år 2000. Alvorlige problemer som svikt i statlig tjenesteyting og lignende som følge av år 2000-problemer anses som lite sannsynlig. Arbeids- og administrasjonsdepartementets vurderer oppfølgingen av samfunnskritiske områder i hovedsak som godt ivaretatt av departementene. Enkelte svakheter finnes imidlertid i forhold til Regjeringens målsettinger. Generelt er beredskapsplanleggingen kommet noe kort, også innenfor enkelte kritiske samfunnsområder som for eksempel helsesektoren. Flere sektorer har også understreket avhengigheten av grunnleggende infrastruktur (energi, tele og vann) for en vellykket overgang til år 2000. I tillegg opereres det i noen sektorer med svært små marginer for ferdigstilling av arbeidet før tusenårsskiftet.

Riksrevisjonen har merket seg at departementet i hovedsak vurderer arbeidet med år 2000-problemet i statsforvaltningen for å være godt ivaretatt på samfunnskritiske områder.

Saken som gjelder oppfølgingen av det forberedende arbeidet for overgangen til år 2000, anses avsluttet.

Finansdepartementet

I Antegnelser desidert «Til observasjon» som anses avsluttet

Statsregnskapet 1996

1 Tollvesenets regnskap. Nytt motorvognavgiftssystem – forsinkelse i forhold til forpliktende framdriftsplan

Svakheter og mangler ved Tollvesenets regnskapsføring og interne kontroll har medført betydelig usikkerhet knyttet til regnskapets inntektsside. Dette har ført til at regnskapene for 1991 og 1993 ikke kunne godkjennes, jf. Dokument nr. 1 (1992–93) og Dokument nr. 1 (1994–95). Tollvesenets regnskaper for 1992, 1994, 1995, 1996 og 1997 ble godkjent med forbehold vedrørende bl.a. MASYS (motorvognavgiftssystemet). Systemet hadde så vesentlige mangler at en tilfredsstillende revisjon ikke var mulig, jf. Dokument nr. 1 (1997–98) og Innst. S. nr. 89 (1997–98). Saken ble senest framlagt for Stortinget i Dokument nr. 3:1 (1998–99), jf. Innst. S. nr. 103 og Stortingets behandling 2. mars 1999.

Finansdepartementet har i Tildelingsbrev – Statsbudsjettet 1999 til Toll- og avgiftsdirektoratet fulgt opp saken bl.a. ved å be direktoratet prioritere oppfølgingen, og sørge for at delleveransen for omregistreringsavgift og forhåndsbetalt årsavgift ble satt i drift innen 1. juli 1999.

I brev av 30. juni 1999 til Toll- og avgiftsdirektoratet har Riksrevisjonen meddelt at det avlagte regnskapet for 1998 godkjennes med forbehold ved-

rørende en rekke forhold, herunder svakheter og mangler ved MASYS, jf. Dokument nr. 1 (1999–2000).

Departementet har i brev av 13. august 1999 til Riksrevisjonen vedrørende Tollvesenets regnskap for 1998 opplyst at MASYS var i drift fram til 9. november 1998, og åpne poster i MASYS ble konvertert post for post til Agresso. Videre framgår at oppstart av leveransen vedrørende omregistreringsavgift og forhåndsbetalt årsavgift er ytterligere utsatt, og er planlagt satt i drift i oktober 1999. Ifølge det opplyste er hovedårsaken til utsettelsen av denne delleveransen at Toll- og avgiftsdirektoratet i 1998 har valgt å prioritere delleveransen for motorvognavgifter slik at årsavgiften for 1999 kunne skrives ut på nytt system. Videre opplyses det at erfaringene med denne innføringen i hovedsak har vært positive. Det har imidlertid oppstått driftsproblemer som har medført forsinkelser i den løpende rapporteringen til det sentrale statsregnskapet.

I tilknytning til dette har Riksrevisjonen merket seg at motorvognavgiftssystemet MASYS er faset ut 9. november 1998 og erstattet med avgiftsfastsettelsessystemet AFS, men at idriftsettelse av delleveransen for omregistreringssystemet og forhåndsbetalt årsavgift nok en gang er utsatt til oktober 1999.

Saken anses avsluttet.

Statsregnskapet 1997

2 Innføring av nytt økonomisystem ved skattefogdkontorene

I antegnelsene til statsregnskapet for 1997 pekte Riksrevisjonen på at årsavslutningskontroll av regnskapet for 1997 hadde påvist en rekke mangler og svakheter som i hovedsak var en følge av innføringen av nytt økonomisystem ved skattefogdkontorene, jf. Dokument nr. 1 (1998–99), Innst. S. nr. 102 (1998–99) og Stortingets behandling 2. mars 1999. Kontroll- og konstitusjonskomiteen sier seg bl.a. enig med Riksrevisjonen i at de problemer som har oppstått ved skattefogdkontorene i forbindelse med innføring av nytt økonomisystem er bekymringsfulle.

Riksrevisjonen mottok en rapport som skulle forklare uoverenstemmelser mellom skattefogdkontorenes mellomregnskapskonti og tilsvarende konti i statsregnskapet som vedlegg til brev av 16. oktober 1998 fra Finansdepartementet. I brev av 12. februar 1999 fra Riksrevisjonen til Stortingets kontroll- og konstitusjonskomité, gjengitt i Innst. S. nr. 102 (1998–99), meddelte Riksrevisjonen at det var foretatt en foreløpig kontroll ved noen skattefogdkontorer av det mottatte materialet. Kontrollen hadde vist at differansene mellom skattefogdkontorenes mellomregnskapskonti og tilsvarende konti i statsregnskapet i hovedsak var rettet opp i Finansdepartementet og ved de kontrollerte skattefogdkontorene. Uavklarte differanser ville bli fulgt opp i forbindelse med årsavslutningsrevisjonen for 1998.

Finansdepartementet har i brev av 13. august 1999 til Riksrevisjonen opplyst at en rekke tiltak er gjennomført for å sikre at skattefogdkontorenes tjenestetilbud utføres i samsvar med økonomiregelverket. Det er blant annet fokusert på kompetanseheving, videre utvikling av funksjonalitet i systemløsningene og mer hensiktsmessige arbeids- og kontrollrutiner i regnskapsarbeidet, herunder utarbeidelse av en mappe med nye avstemmingsrutiner som presiserer kravene til avstemming i funksjonelle krav til økonomiforvaltningen i staten. Departementet opplyser at forberedelsene til og gjennomføringen av skattefogdkontorenes regnskapsavslutning for 1998 har vært gjenstand for omfattende oppfølging og kontroll fra både skattefogdkontorene og Skattedirektoratet. Regnskapsavslutningen for 1998 anses ifølge Skattedirektoratet å være klart forbedret sammenliknet med 1997, med unntak for Oslo og Akershus skattefogdkontor. Departementet viser videre til at det i løpet av 1999 skal etableres et internkontrollsystem for å sikre at eventuelle avvik i ruti-

ner og regnskap blir identifisert og korrigert på et vesentlig tidligere tidspunkt enn tidligere.

Når det gjelder oppkoblingen av skattefogdkontorenes kunder til nytt økonomisystem, viser Finansdepartementet til målsettingen om at alle eksisterende kunder skal være overført til nye (standard) tjenestemodeller innen utgangen av 1999. Departementet opplyser at innenfor de aktuelle tjenestemodellene er regnskapsmodellen fullt ut i samsvar med økonomiregelverket, mens lønnsmodulen må forbedres noe og at det nå er valgt en midlertidig løsning for lønnsutbetaling, som ivaretar kravene i regelverket. Det opplyses videre at ca. 350 virksomheter har inngått avtale med skattefogdkontorene som grunnlag for overflytting til nye tjenestemodeller og at ca. 260 av disse er såkalte totalkunder som har valgt både regnskaps- og lønnstjenester, mens de øvrige er rene lønnskunder. Departementet opplyser at 220 totalkunder var flyttet over på nye tjenestemodeller pr. juli 1999 og at det er overveiende sannsynlig at alle totalkundene vil være overført til ny tjenestemodell innen utgangen av 1999, men at funksjonaliteten på lønnsområdet først vil kunne tilfredsstille regelverket fullt ut når midlertidig systemløsning er på plass. De fleste rene lønnskundene vil bli overført noe senere i forbindelse med innføringen av ny lønnsmodul. Nye kunder skal primært overføres til ny økonomiløsning fra og med år 2000, men enkelte nye totalkunder vil etter det opplyste bli oppkoblet allerede i 1999.

Riksrevisjonen har merket seg Finansdepartementets opplysning om at 220 av ca. 260 virksomheter som har inngått avtale med skattefogdkontorene som totalkunder, var flyttet over på nye tjenestemodeller pr. juli 1999. Riksrevisjonen har også merket seg de forsinkelsene som skyldes at lønnsmodulen må forbedres for å tilfredsstille kravene i økonomiregelverket, og at det er valgt en midlertidig løsning for lønnsutbetaling.

Riksrevisjonen har videre merket seg at det er gjennomført en rekke tiltak for å følge opp kravene til avstemming i økonomiregelverket. Revisjonen av årsavslutningen for 1998 har vist at uoverensstemmelser i mellomregnskapet med Finansdepartementet i hovedsak er avklart for alle skattefogdkontorer unntatt Oslo og Akershus skattefogdkontor. Revisjonen ved Oslo og Akershus skattefogdkontor har avdekket betydelige mangler og svakheter ved regnskapsføringen, og forholdet er tatt opp i antegnelse til statsregnskapet for 1998, jf. Dokument nr. 1 (1999–2000).

Saken anses avsluttet.

3 Konsernkontoordningen – innbetaling av merverdiavgift – avstemming

Det har i flere år vært problemer med avstemmingen av OCR-innbetalingene (optisk lesbare innbetalinger) som ivaretas av Skattedirektoratet. Det har også vært differanser mellom direktoratets overføringer av OCR-innbetalinger til skattefogdkontorene og regnskapsføringen av OCR-innbetalingene ved skattefogdkontorene. Direktoratet har opplyst at hovedårsaken til avstemmingsproblemene er manglende oversikt over hva som til enhver tid utgjør saldo for uidentifiserte manuelle transaksjoner, og oppfølgingen av disse. Kontroll av Skattedirektoratets avstemming pr. 31. desember 1997 av de finansielle overføringene viste at sentrale deler av dokumentasjonen ikke kunne framskaffes. I tillegg viste de systemproduserte avstemmingslistene for innbetalingene til dels store differanser i forhold til den finansielle avstemmingen. I Dokument nr. 1 (1998–99) framgår at Riksrevisjonen merket seg at det med virkning fra 1. juli 1998 ville bli innført nye rutiner for bokføring og avstemming av sentralt innbetalt merverdiavgift, samt at Skattedirektoratet ville gjennomgå rutinene for å sikre mer betryggende oppfølging av uidentifiserte innbetalinger. Riksrevisjonen regnet med at Finansdepartementet fulgte opp gjennomføringen av de bebudede tiltak for å sikre korrekt regnskapsføring og avstemming av sentralt innbetalt merverdiavgift.

Av Innst. S. nr. 102 (1998–99) og Stortingets behandling 2. mars 1999 framgår at kontroll- og konstitusjonskomiteen ser alvorlig på at mangelfull avstemming vil kunne få konsekvenser både for regnskap og innfordring, men at det fra 1. juli 1998 er innført nye rutiner og at Skattedirektoratet vil gjennomgå rutinene for å sikre mer betryggende oppfølging.

Finansdepartementet viser i brev av 13. august 1999 til Riksrevisjonen til departementets brev av 19. juli 1999 hvor foretatte avstemminger pr. 30. juni 1998, 31. desember 1998 og 30. juni 1999 omtales. Avstemmingene viser uavklarte saldi for uidentifiserte OCR-innbetalinger på henholdsvis ca. 617 000, ca. 374 000 og ca. 317 000 kroner. Det framgår videre at differansen fra avstemmingen av regnskapet for 1997 ikke er fullt ut oppklart, på tross av en omfattende gjennomgang av Skattedirektoratet. Departementet antar at det ikke er regningssvarende å foreta ytterligere skritt for å søke å oppklare differansen pr. 31. desember 1997.

Departementet uttaler at direktoratet gjennomfører en rekke tiltak for å redusere risikoen for at det skal oppstå nye uoppklarte differanser. Når departementet får dokumentert at disse tiltakene er effektive, vil departementet foreta de nødvendige korrigeringer slik at den gjenstående uavklarte differansen føres ut av regnskapet.

Departementet uttaler videre at det i tillegg til innføringen av de nye rutinene for bokføring og avstemming av sentralt innbetalt merverdiavgift fra 1. juli 1998, også er innført maskinell løsning for behandling av de uidentifiserte innbetalingene i februar 1999. Det opplyses også at Skattedirektoratet de kommende måneder vil foreta en fortløpende evaluering og kontroll av de fastsatte rutinene for bokføring og avstemming av sentrale merverdiavgiftsinnbetalinger, og etterlevelsen av disse. Videre uttaler departementet at de nye rutinene innebærer at risikoen for at det skal oppstå nye uavklarte differanser er betydelig redusert.

Riksrevisjonen har merket seg at saldoen for uavklarte differanser er redusert. Videre har Riksrevisjonen merket seg departementets uttalelse om at det skjer en løpende evaluering av de nye igangsatte tiltak for å redusere risikoen for at nye uoppklarte avvik skal oppstå i forbindelse med sentralt innbetalt merverdiavgift. Forhold vedrørende innføringen av de nye rutinene er tatt opp som ny sak i Dokument nr. 1 (1999–2000).

Saken anses avsluttet.

4 Skatte- og avgiftsmessig behandling av bokettersynsrapporter

Det er betydelige rapportrestanser i den skatte- og avgiftsmessige behandlingen av rapporter fra skattemyndighetenes bokettersyn hos næringsdrivende mv. Forholdet ble tatt opp i antegnelse til statsregnskapet for 1986 og 1991, jf. Dokument nr. 1 (1987–88) og (1992–93). Saken ble tatt opp på nytt i Dokument nr. 1 (1998–99), jf. Innst. S. nr. 102 (1998–99) og Stortingets behandling 2. mars 1999. I innstillingen fra kontroll- og konstitusjonskomiteen ble det bl.a. uttalt at det er uheldig at staten ikke får fastsatt og innfordret mulige tilgodehavender i skatter og avgifter, og at de næringsdrivende ikke får avgjort mulige krav fra staten innen rimelig tid etter gjennomført bokettersyn. Komiteen forutsetter at det etableres et system som klart registrerer rene henleggelser av bokettersynsrapporter, samt et system for rapportering av rapportrestanser mht. skatteoppkrevernes arbeidsgiverkontroller. Komiteen forutsetter at Stortinget blir informert om framdriften i dette arbeidet på en egnet måte.

Finansdepartementet viser i brev av 13. august 1999 til Riksrevisjonen til at det i Dokument nr. 1 (1998–99) framgår at både Skattedirektoratet og departementet forventer at det i 1998 vil framkomme forbedringer i restansesituasjonen for bokettersynsrapporter. Skatteetatens årsrapport for 1998 viser at utviklingen i restansesituasjonen for bokettersynsrapporter har vært positiv også i 1998. Saker eldre enn tre år har vært et særlig prioritert område, og restansene målt i kroner pr. 31. desember 1998 er vesentlig redusert i forhold til tilsvarende tall for 31. desember 1997, fra ca. 1,5 mrd kroner til ca. 0,3 mrd

kroner. Når det gjelder samsvaret mellom skatterevisors forslag og vedtak/fastsettelse vises det til at dette er forbedret både på skatte- og avgiftsområdet. Departementet gir imidlertid uttrykk for at det fortsatt gjenstår noe før etatens resultatkrav for å behandle ferdig bokettersynsrapporter er nådd fullt ut. Departementet viser videre til at det i sluttrapporten fra prosjektet om «Kvalitet i kontrollarbeidet», ferdigstilt i april 1999, legges opp til bedre teamarbeid og samordnet styring i kompliserte kontrollsaker, samt forenklet saksbehandling i enklere kontrollsaker. Fylkesskattekontorene skal i årsrapporteringen til direktoratet rapportere om hva slags tiltak som er satt iverk og om resultatene av disse.

Departementet opplyser videre at fylkesskattekontorene i forbindelse med årsrapporteringen for 1998 har ført manuell oversikt over henleggelse av bokettersynsrapporter kontra annulleringer av bokettersynsoppdrag. Ifølge direktoratet bekrefter denne oversikten antagelsen om at de aller fleste av de registrerte tilfellene dreide seg om annullerte bokettersynsoppdrag. Inntil videre vil det bli ført en manuell oversikt over rene henleggelse og annulleringer. Statistikken vil bli forbedret i den nye MVA3-løsningen. Direktoratet har ikke funnet å kunne prioritere en endring i den nåværende MVA2-løsningen.

Det går videre fram at pr. 1. januar 1999 er det satt iverk et manuelt system for registrering og rapportering av likningskontorenes behandling av skatteoppkrevernes rapporter om arbeidsgiverkontroller. Etter dette opplegget er det mulig å registrere resultatene av kontrollene og restansene for denne kontrollvirksomheten. Departementet tar sikte på å informere Stortinget om framdriften i arbeidet med å etablere et system som klart registrerer rene henleggelse av bokettersynsrapporter, samt et system for rapportrestanser for skatteoppkrevernes arbeidsgiverkontroller. Dette vil bli gjort i St.prp. nr. 1 (1999–2000).

Riksrevisjonen har merket seg at skatteetaten de senere år har gitt særlig prioritet til arbeidet med å redusere rapportrestansene, og at det arbeides med ytterligere tiltak. Det er videre etablert et system som registrerer rene henleggelse av bokettersynsrapporter, samt et system for rapportering av rapportrestanser mht. skatteoppkrevernes arbeidsgiverkontroller. Det er viktig at arbeidet med behandlingen av ettersynsrapporter fortsatt gis høy prioritet. Riksrevisjonen vil følge opp utviklingen i rapportrestansene og gjennomføringen av tiltakene ved den løpende revisjon av området.

Saken anses avsluttet.

5 Produktavgift og arbeidsgiveravgift i fiskerinæringen m.m.

I antegnelsene til statsregnskapet for 1997 tok Riksrevisjonen opp en sak vedrørende regelverk for og praksis ved beregning og innkreving av produktav-

gift i fiskerinæringen mv., jf. Dokument nr. 1 (1998–99), Innst. S. nr. 102 (1998–99) og Stortingets behandling 2. mars 1999. Hovedregelen ved beregning av produktavgiften er at det er førstehåndsverdien av råfisk som skal legges til grunn. Fra denne hovedregel var det i dagjeldende forskrift av 18. november 1997, og med hjemmel i stortingsvedtak av 28. oktober 1994, gjort unntak for fartøy som overtar egen fangst og selv bearbeider fangsten. I slike tilfeller kunne avgiftsgrunnlaget settes til brutto salgsbeløp fratrukket 10%.

I antegnelsen pekte Riksrevisjonen på at noen av de fabrikktrålere og ringnotsnurpere som av salgslagene var gitt kjøpegodkjenning, benyttet denne godkjenningen til å kjøpe råstoff fra andre fartøy for senere ombordproduksjon/bearbeiding. Noen av disse betalte deretter produktavgift av merverdien forbundet med ombordproduksjon/bearbeiding av den kjøpte fisken. Med henvisning til dette reiste Riksrevisjonen spørsmål ved hvordan det i praksis skulle kunne trekkes grenser mellom arbeid hvor produktavgiften kommer til anvendelse og arbeid hvor arbeidsgiveravgiften kommer til anvendelse.

Finansdepartementet uttalte i svaret at det etter departementets mening i det nevnte stortingsvedtak forelå hjemmel til å anvende produktavgift på merverdien forbundet med bearbeiding av fisk kjøpt fra andre fartøy. Etter departementets mening kunne imidlertid hjemmelen vært klarere og det burde gis regler for hvordan avgiften skal beregnes. Departementet viste i denne forbindelse til at det forelå utkast til ny forskrift for beregning og innbetaling av produktavgift.

Riksrevisjonen forutsatte i sin uttalelse at hjemmelsspørsmålet og beregningsreglene ble avklart.

I brev av 13. august 1999 til Riksrevisjonen har Finansdepartementet opplyst at forskrift av 18. november 1997 om beregning og innbetaling av produktavgift nå er revidert. Den reviderte forskriften ble vedtatt av Fiskeridepartementet 11. desember 1998, og trådte i kraft 1. januar 1999. Det er foretatt enkelte endringer og presiseringer i forhold til den tidligere forskriften bl.a. når det gjelder produktavgiftens omfang. I § 1, tredje ledd i den reviderte forskriften er det tatt inn regler for hvordan produktavgift skal beregnes av merverdien forbundet med bearbeiding av fisk kjøpt fra andre fartøy. Dette sikrer korrekt og lik behandling mellom fartøyene. Det gjøres for øvrig oppmerksom på at ordlyden i produktavgiftsvedtaket for 1999 er presisert for å unngå ytterligere tvil om vedtaket omfatter salgssinntekt av fangst overtatt fra ett fartøy og bearbeidet om bord i et annet fartøy. Begrepet «førstehåndsomsetning» er erstattet med «omsetning fra fartøy».

Etter Finansdepartementets oppfatning framgår det tilstrekkelig av forskriften i hvilke tilfeller det skal svares produktavgift. Det er presisert i § 1, første ledd at det skal svares produktavgift for all fangst som foretas eller bearbeides av norskregistrerte far-

tøy. I § 1, tredje ledd er det presisert at produksjonsfartøy, dvs. fartøy som ikke har drevet egen fangstvirksomhet innenfor det aktuelle kalenderår, ikke skal svare produktavgift. Det er dermed bare fartøy som også driver egen fangst som skal svare produkt-

avgift. Etter Finansdepartementets vurdering er de forhold som er tatt opp avklart så langt som praktisk mulig, i og med iverksettelsen av den reviderte forskrift om produktavgift.

Saken anses avsluttet.

Saker framsendt til Stortinget som egne dokumenter

6 Dokument nr. 3:3 (1994–95) Enkelt saker på skatte- og avgiftsområdet – Forenklet lønnsinnberetning og trekkoppgjør (FLT-ordningen) – manglende avstemningsmuligheter

FLT-ordningen omfatter systemene som fordeler innbetalt forskuddstrekk til riktig skattekommune, samt systemene som foretar godskrivning av forskuddstrekk overfor arbeidstakere, og avstemming og ansvarsføring av trekk overfor arbeidsgiverne.

Saken ble tatt opp i antegnelsene til statsregnskapet 1990, jf. Dokument nr. 1 (1991–92). Riksrevisjonen henledet oppmerksomheten på flere problemer omkring FLT-ordningen, bl.a. det uholdbare ved at avstemningsmuligheter ikke foreligger i eksisterende FLT-ordning. Forholdet ble tatt opp på nytt i Dokument nr. 3:3 (1994–95), jf. Innst. S. nr. 106 (1994–95). Riksrevisjonen uttalte bl.a. at det anser en regnskapsmessig avstemming av stor betydning for et sikkert og helhetlig system. I innstillingen fra kontroll- og konstitusjonskomiteen ble det bl.a. uttalt at forholdet er mindre tilfredsstillende og departementet ble bedt om å påskynde en løsning. Saken ble senest framlagt for Stortinget i Dokument nr. 3:1 (1998–99), jf. Innst. S. nr. 103 (1998–99) og Stortingets behandling 2. mars 1999.

Riksrevisjonen bad i brev av 21. april 1999 til Finansdepartementet opplyst om de nye planlagte rutineene for FLT-ordningen kan påregnes innført i dagens skatteregnskapssystem, herunder forventet implementeringstidspunkt. Departementet opplyser i brev av 21. mai 1999 at den nye løsningen for FLT-ordningen først ventes utviklet i år 2003 og at implementering i dagens skatteregnskapssystem derfor vil kreve en betydelig ressursinnsats. Skattedirektoratet har videre i brev av 12. mai 1999 til Finansdepartementet gitt uttrykk for at innføring av den nye FLT-løsningen i dagens system i seg selv ikke vil løse problemet med manglende avstemningsmuligheter av FLT-ordningen på landsbasis. Direktoratet viser til at for å kunne avstemme FLT-ordningen, må det foreligge et landsdekkende hovedboksregnskap for alle kommuner. Utvikling av et slikt regnskap vil være en krevende utviklingsoppgave. Departementet fant på denne bakgrunn at det ville være vanskelig å anbefale at ny systemløsning for FLT-ordningen innføres i forkant av nytt skatteregnskap.

Når det gjelder avstemmingen av blankett RF-1057 «Likning/avregning overføring til ny kommune» viser departementet i brevet til den maskinelle kontroll av alle posteringer på oppgjørskontoen for FLT som ble foretatt for inntektsåret 1996, og de feil som ble avdekket der. Departementet opplyser at differansene er fulgt opp av Skattedirektoratet overfor de aktuelle skatteoppkreverkontorer, og at resultatet er oppsummert i en rapport av mars 1999. Ifølge rapporten var det opprinnelig 724 differanser fordelt på 155 kommuner. De fleste tilfellene er nå oppklart/rettet. Direktoratet har i brev av 12. mai 1999 til departementet uttalt at prosjektførende skatteregnskapssentral vil foreta en ny avstemming for samme periode for å sikre at feil rettes opp.

Finansdepartementet har i brev av 13. august 1999 til Riksrevisjonen gjentatt hovedinnholdet i departementets brev av 21. mai 1999. Det framgår videre at en melding om saken, datert 10. juni 1999, er sendt skatteoppkreverne og kommunerevisjonene. I forbindelse med bruk av blankett RF-1057 er skatteoppkreverne bedt om å gjennomgå posteringene på oppgjørskontoen for FLT.

Departementet uttaler avslutningsvis at direktoratet tar sikte på å avslutte gjennomgåelsen av oppgjørskonto for FLT for 1996 i løpet av august 1999. Riksrevisjonen vil bli underrettet om resultatet av gjennomgåelsen. Tilsvarende rutiner planlegges gjennomført innen utgangen av 1999 for 1997 og innen utgangen av mai 2000 for 1998. Det legges deretter opp til en årlig rutine for avstemming av oppgjørskonto for FLT.

Riksrevisjonen har merket seg at for å avstemme FLT-ordningen må det foreligge et landsdekkende hovedboksregnskap for alle kommuner, og at dette først vil bli oppfylt i forbindelse med implementeringen av nytt skatteregnskap forventet i løpet av 2004. Riksrevisjonen har videre registrert at den bebudede melding om avstemningsproblematikken og direktoratets sentrale kontroll nå er utarbeidet. Når det gjelder avstemmingen av blankett RF-1057 forventer Riksrevisjonen at de gjenværende differanser for inntektsåret 1996 følges opp, og at det som uttalt av departementet iverksettes tilsvarende kontroller for etterfølgende inntektsår.

Saken anses avsluttet.

7 Dokument nr. 3:2 (1996–97) Skatte- og avgiftsforvaltningen – Dobbelbeskatning mellom sokkel og landkommuner

I antegnelsene til statsregnskapet for 1986 tok Riksrevisjonen opp en sak om dobbeltbeskatning mellom sokkel og landkommuner, jf. Dokument nr. 1 (1987–88). Det framgår av antegnelsen at Norsk Hydro AS og Norsk Hydro Produksjon AS for inntektsårene 1981–85 har innbetalt for mye skatt til kommunekasserere i landkommuner. Skattebeløpene skulle med bakgrunn i Oljeskattenemndas likning vært inntektsført i petroleumsskatteregnskapet ved Oslo kemnerkontor, og i sin helhet ha tilfalt staten. Forholdet er bemerket på nytt i Dokument nr. 3:2 (1996–97), jf. Innst. S. nr. 86 (1996–97) og Stortingets behandling 21. januar 1997. Av innstillingen fra kontroll- og konstitusjonskomiteen framgår at det er viktig at arbeidet med fordelingssakene blir gjennomført og sluttført i samsvar med gjeldende skatte- og fordelingsregler, og at Skattedirektoratet innen sommeren 1997 tar sikte på å ferdigbehandle samtlige fordelingssaker fra og med 1965/66. Saken ble senest framlagt for Stortinget i Dokument nr. 3:1 (1998–99), jf. Innst. S. nr. 103 (1998–99) og Stortingets behandling 2. mars 1999.

Finansdepartementet viser i brev av 13. august

1999 til Riksrevisjonen til den redegjørelse som er inntatt i St.prp. nr. 69 (1998–99) om kommuneøkonomien 2000 mv. Det framgår her at departementet i fordelingssaken har lagt opp til en forenklet løsning. Beregningene viser at Norsk Hydro samlet har til gode et beløp på ca. 153 mill. kroner, mens staten skal tilføres netto ca. 65 mill. kroner. Kommuner og fylkeskommuner skal netto trekkes med ca. 218 mill. kroner. Departementet foreslår at staten bevilger et samlet beløp til Norsk Hydro over statsbudsjettets utgiftsside, med grunnlag i beregninger foretatt i Skattedirektoratet. Videre foreslås det at tilbakebetalingskravene mot aktuelle kommuner og fylkeskommuner frafaller, samt at staten utbetaler til de kommuner som har beløp til gode. Departementet har tatt forbehold om justeringer i tallgrunnlaget. Beregningene som er foretatt så langt omfatter bare selve skatterestansene. Spørsmålet om rentegodtgjørelse vil bli avklart senere. Finansdepartementet opplyser videre at Skattedirektoratet i brev av 6. juli 1999 til departementet har oversendt en samlet oppstilling over virkningen for den enkelte kommune, fylkeskommune, staten og Hydroselskapene. Finansdepartementet vil gjennomgå tallmaterialet, og tar sikte på at oppgjør kan finne sted i år 2000, dersom Stortinget gir sin tilslutning.

Saken anses avsluttet.

II Antegnelser desidert «Til observasjon» som fortsatt står til observasjon

Saker framsendt til Stortinget som egne dokumenter

1 Dokument nr. 3:2 (1996–97) Skatte- og avgiftsforvaltningen – Den stedlige arbeidsgiverkontrollen

I antegnelsene til statsregnskapene 1988 og 1989, jf. Dokument nr. 1 (1989–90) og (1990–91), er det bl.a. påpekt at den stedlige arbeidsgiverkontrollen som kommunekassererne gjennomfører i forhold til arbeidsgiverne har hatt et betydelig mindre omfang enn forutsatt, og at rutiner og retningslinjer på området var mangelfulle. Forholdet er tatt opp på nytt i Dokument nr. 3:2 (1996–97), jf. Innst. S. nr. 86 (1996–97) og Stortingets behandling 21. januar 1997. I innstillingen fra kontroll- og konstitusjonskomiteen er det bl.a. uttalt at det er uheldig at omfanget av kontrollvirksomheten totalt sett er lite tilfredsstillende, og at det er svært lite tilfredsstillende at Riksrevisjonen gjentatte ganger har måttet etterlyse tiltak på området. Saken ble senest framlagt for Stortinget i Dokument nr. 3:1 (1998–99), jf. Innst. S. nr. 103 (1998–99) og Stortingets behandling 2. mars 1999.

Ifølge Skattedirektoratets årlige oversikter over

arbeidsgiverkontrollen er antall ettersyn redusert fra 9519 i 1989 til 7639 i 1997, og ytterligere redusert til 6717 i 1998. Antall årsverk benyttet til stedlig arbeidsgiverkontroll var årlig ca. 190 i 1995–97, men er redusert til 179 i 1998. Antall kommuner uten ettersyn er imidlertid redusert fra 67 i 1997 til 50 i 1998.

Finansdepartementet opplyser i brev av 13. august 1999 til Riksrevisjonen at Skattedirektoratet regelmessig har redegjort for samlede tiltak og planer for å bedre statens faglige styring av og tilsynsfunksjon overfor de kommunale skatteoppkreverne. Det arbeides fortsatt med flere tiltak for å bedre omfang og kontroll av den stedlige arbeidsgiverkontrollen. Direktoratet har i april 1999 fastsatt nye retningslinjer for gjennomføringen av arbeidsgiverkontrollen. Det anføres at nedgangen i antall ettersyn fra 1997 til 1998 har sammenheng med en viss overrapportering i tidligere år. Antall årsverk brukt til arbeidsgiverkontrollen har økt fra 373 (1997) til 425 (1998). Antall ansatte i de kontrollerte bedrifter utgjorde i 1998 ca. 150 000. I 1997 var tallet ca. 600 000. Ned-

gangen skyldes i hovedsak endret prioritering fra Oslo kemnerkontor, ved at de i 1998 rettet kontrollvirksomheten mot mindre bedrifter (færre ansatte) enn foregående år.

Departementet opplyser videre at Skattedirektoratet i brev av 1. juni 1999 til skattefogdkontorene har bedt om at skatteoppkrevere som ikke har avholdt stedlig ettersyn i 1998 blir fulgt særlig opp i 1999. I tillegg bes det om særlig oppfølging av store kommuner med lav ettersynsfrekvens, og av skatteoppkrevere som ikke har egen kontrollplan og/eller kontrollplan i samarbeid med andre kontrollaktører. Skattefogdkontorene skal innen 30. oktober 1999 sende oppfølgingsrapport til Skattedirektoratet hvor det redegjøres for de aktuelle skatteoppkrevernes planlagte og iverksatte tiltak, samt hvilke initiativ skattefogdkontorene har tatt for å bedre forholdene.

Ifølge departementet er det fra og med 1999 innført et nytt mål- og resultatstyringsystem for den kommunale fellesinnkrevingen, herunder arbeidsgiverkontrollen. En viktig endring er at skattefogden i større utstrekning skal benyttes som regionalt ledd, og tildeles ansvar for den faktiske oppfølging av den enkelte skatteoppkrever. Etter departementets vurdering vil denne måten å organisere oppfølgingen på bidra til å bedre omfanget og kvaliteten på den stedlige arbeidsgiverkontrollen, og gi klarere ansvars- og

styringsforhold. Det forventes imidlertid fortsatt å måtte ta noe tid før man ser resultatene av endringen. Det legges videre vekt på å styrke samarbeidet mellom de enkelte kontrollaktører i fylket. Det har vært en positiv utvikling på dette området. Ved utgangen av 1998 er det etablert formelle samarbeidsorganer i 11 fylker, sammensatt av representanter fra fylkes-skattekontoret, ligningskontorene og skatteoppkreverne. Det deltok i 1998 143 kommuner i en form for interkommunal ordning, mot 108 kommuner i 1997.

Riksrevisjonen har merket seg at tiltakene fortsatt synes å ha hatt begrenset effekt på omfanget av kontrollen. Departementet opplyser at antall årsverk til arbeidsgiverkontrollen har økt fra 1997 til 1998. Dette gjelder arbeidsgiverkontrollen totalt sett (kontorkontroll, stedlig kontroll, veiledning). Skattedirektoratets rapport/statistikk for 1998 viser imidlertid at både antall ettersyn og antall årsverk benyttet til stedlig arbeidsgiverkontroll er redusert fra 1997 til 1998. Riksrevisjonen vil understreke at arbeidsgiverkontrollen er et viktig virkemiddel for å sikre at oppgitte skatte- og avgiftsbeløp er korrekte, og at kvaliteten på den maskinelle ligningsbehandlingen holdes på et akseptabelt nivå.

Saken står fortsatt til observasjon.

Forsvarsdepartementet

I Antegnelser desidert «Til observasjon» som anses avsluttet

Statsregnskapet 1997

1 Fritak for merverdiavgift m.m.

I antegnelsene til Statsregnskapet for 1997, jf. Dokument nr. 1 (1998–99), jf. Innst. S. nr. 102 (1998–99) og Stortingets behandling den 2. mars 1999, tok Riksrevisjonen opp spørsmålet om fritak for merverdiavgift vedrørende materiell i forbindelse med utrustning av norske styrker som deltar i internasjonal virksomhet. Saken gjaldt fritak for avgift på materiell som anskaffes i utlandet, materiell som anskaffes i Norge til bruk i utlandet og materiell som gjeninnføres fra norske styrker i utlandet.

Riksrevisjonen stilte spørsmål ved at Forsvaret ikke hadde etablert avtaler for fritak av avgift på materiell som anskaffes lokalt av norske enheter i utlandet. Det ble videre pekt på manglende rutiner i Forsvaret når det gjelder refusjon av merverdiavgift for materiell som leveres til norske styrker i utlandet slik at merverdiavgift blir belastet både ved anskaffelse og eventuell gjeninnførsel av materiellet. Det ble også bemerket at selv om Forsvarets utgifter til merverdiavgift i Norge medfører en tilsvarende inntekt for staten og dermed ikke et økonomisk tap for

den norske stat, så er Forsvarets praksis ikke i samsvar med regelverket for beregning og refusjon av merverdiavgift.

Forsvarsdepartementet har i brev av 7. juli 1999 opplyst at Forsvarets overkommando (FO) nå har utarbeidet nye retningslinjer for internasjonale fredsoperasjoner, der det etter pålegg fra departementet er innarbeidet klargjørende rutiner angående lokale anskaffelser. De nye retningslinjene ble utgitt 1. mars 1999. Av retningslinjene fremgår det bl.a. at FO skal etablere avgiftsfritak med vertslandet enten gjennom avtaler med tollmyndighetene i vertslandet, eller ved at NATO etablerer tilsvarende avtaler for alle sine sendenasjoner. Forsvarsdepartementet uttaler videre at saker vedrørende refusjon av merverdiavgift ved utførsel av materiell og verdivurdering ved tilbakeførsel av materiell er til behandling og avklaring i Finansdepartementet.

Riksrevisjonen har merket seg at Forsvarsdepartementet har iverksatt tiltak for å rydde opp i situasjonen vedrørende avgift på materiell til norske styrker i utlandet.

Saken anses avsluttet.

Justisdepartementet

I Antegnelser desidert «Til observasjon» som anses avsluttet

Statsregnskapet 1996

1 Forvaltningen av motorkjøretøyer i politiet

I antegnelsene til statsregnskapet for 1996 pekte Riksrevisjonen på en rekke kritikkverdige forhold vedrørende forvaltningen av motorkjøretøyer i politiet, jf. Dokument nr. 1 (1997–98), Innst. S. nr. 89 (1997–98) og Stortingets behandling 10. februar 1998. Med bakgrunn i en begrenset undersøkelse ble det påvist svakheter/mangler når det gjelder bilinstruksen som legges til grunn for bruk av motorkjøretøyer i politiet, samt instruksen for Politiets materielltjeneste (PMT). Videre viste undersøkelsen at det ikke var etablert betryggende rutiner for beholdningsføring av motorkjøretøyer, salg/avhending av utrangerte kjøretøy, samt kontroll med drivstoffbruket. Verken PMT eller departementet hadde de senere år iverksatt mønstringer/inspeksjoner av kjøretøyene.

Saken ble senest lagt fram for Stortinget i Dokument nr. 3:1 (1998–99), jf. Innst. S. nr. 103 (1998–99) og Stortingets behandling 2. mars 1999.

I brev av 2. august 1999 opplyser departementet at nye bestemmelser om kjøretøyforvaltningen i politiet (Bilinstruksen) trådte i kraft 1. april 1999. Denne erstatter Instruksen for politiets motorkjøretøyer av 1. juli 1968.

Når det gjelder inspeksjonsvirksomheten har PMT startet inspeksjonene, men ikke holdt det antall inspeksjoner som var planlagt. Fra og med år 2000 vil inspeksjonene bli samordnet med departementets inspeksjoner av politidistriktene.

Videre opplyser departementet at ny instruks for PMT er ferdig, men at departementet avventer iverksetting pga. arbeid med en total gjennomgang av PMTs organisering og oppgaver. Dette er utført av et konsulentfirma som nylig har avlagt rapport. Det er opplyst at rapporten er til behandling i departementet.

Riksrevisjonen har merket seg de tiltakene som er iverksatt og vil følge opp kjøretøyforvaltningen i politiet i den løpende revisjon.

Saken anses avsluttet.

2 Økonomiforvaltningen ved Oslo kretsfengsel (Østre fengselsdistrikt)

I antegnelsene til statsregnskapet for 1996 pekte Riksrevisjonen på en rekke kritikkverdige forhold innen økonomiforvaltningen ved Oslo kretsfengsel (Østre fengselsdistrikt), jf. Dokument nr. 1 (1997–98), Innst. S. nr. 89 (1997–98) og Stortingets behandling 10. februar 1998. I forbindelse med etter-syn ved Østre fengselsdistrikt i april 1996 ble det påvist differanser i regnskapet, svakheter/mangler i den interne kontrollen og brudd på sentrale bestemmelser i instruks for økonomiforvaltningen ved anstalter under fengselsvesenet med egen regnskapsfører-konto. Videre ble det avdekket til dels mangelfull regnskapsføring og at regelverket for statlig regnskapsføring ikke har vært fulgt til enhver tid.

Justisdepartementet opplyste bl.a. i svaret på antegnelsen at det var innhentet ytterligere dokumentasjon og forklaringer til de ulike differansene, uoppgjorte beløp på forskuddskonto mv. fra Østre fengselsdistrikt, og at departementet ville komme med en anbefaling til løsning av de ulike forholdene som var avdekket. Justisdepartementet uttalte at den interne kontrollen ved Østre fengselsdistrikt ikke hadde vært tilfredsstillende, og departementet så alvorlig på situasjonen. Direktøren ved distriktet hadde satt i verk flere tiltak og endringer for å rette opp forholdene, og på bakgrunn av Riksrevisjonens merknader ville departementet følge opp Østre fengselsdistrikt særskilt en tid fremover.

I brev av 5. august 1998 viste departementet bl.a. til at det var fremmet forslag til Riksrevisjonen i november 1997 om avskrivning av kassedifferanser og avskrivning av uoppgjorte forskuddskonti. Dette innbefattet også Arbeidspengefondet som departementet foreslo skulle slettes og saldoen tas til inntekt i statsregnskapet. Riksrevisjonen svarte til dette bl.a. at den under tvil ikke ville gjøre innvendinger mot de foreslåtte avskrivningene. Når det gjaldt Arbeidspengefondet, fant Riksrevisjonen det ikke hensiktsmessig å ta stilling til fondet kun ved Østre fengselsdistrikt og ba departementet vurdere hvordan det skal forholdes med samtlige slike fond. Justisdepartementet ville derfor undersøke forholdene i de øvri-

ge driftsenhetene og vurdere klarere retningslinjer. Departementet ville komme tilbake til saken overfor Riksrevisjonen innen utgangen av 1998. Med hensyn til svakheter/mangler ved den interne kontrollen ved Østre fengselsdistrikt, uttalte departementet at det i løpet av høsten 1998, ville foreta ettersyn vedrørende fullmaktsforhold og direktørens tiltak for å rette opp forholdene ved fengselsdistriktet. Den nye økonomiinstruksen for kriminalomsorg i anstalt skulle legges til grunn for kontrollen.

Saken ble senest lagt fram for Stortinget i Dokument nr. 3:1 (1998–99), jf. Innst. S. nr. 103 (1998–99) og Stortingets behandling 2. mars 1999.

Riksrevisjonen har mottatt kopi av brev av 1. desember 1998 fra Justisdepartementet til direktøren for Østre fengselsdistrikt, vedlagt rapport om ettersyn ved fengselsdistriktet 3. november 1998.

I brev av 2. august 1999 opplyser departementet

at det nå foreligger retningslinjer for håndtering av uavhentede godtgjøringspenger, jf. Fengselsstyrets rundskriv 2/99. Det arbeides videre for at gamle forhold skal kunne avsluttes.

Videre opplyser departementet at oppfølging av rapporten fra tilsynsbesøket 3. november 1998 er under arbeid når det gjelder de øvrige svakheter/mangler vedrørende den interne kontroll ved Østre fengselsdistrikt.

Riksrevisjonen har i tillegg mottatt kopi av brev, datert 26. august 1999, fra Justisdepartementet til direktørene ved Ila landsfengsel, Ullersmo landsfengsel og Østre fengselsdistrikt vedrørende avvikling av arbeidspengefond.

Riksrevisjonen har merket seg de tiltak som er iverksatt og vil følge opp økonomiforvaltningen ved Østre fengselsdistrikt i den løpende revisjon.

Saken anses avsluttet.

Statsregnskapet 1997

3 Behandling av beslag i straffesaker i politidistriktene

Mangler i forbindelse med behandling av beslag i straffesaker har tidligere vært tatt opp i antegnelsene til statsregnskapet for 1994, jf. Dokument nr. 1 (1995–96).

Riksrevisjonen foretok i 1997 en ny undersøkelse i ti politidistrikter. Undersøkelsen avdekket at det ved samtlige kontrollerte politidistrikter fantes et varierende antall avsluttede straffesaker hvor det ikke var tatt hensyn til beslaglagte gjenstander og/eller beløp i forbindelse med endelig avgjørelse i sakene. Videre ble det i en del kontrollerte politidistrikter oppbevart beslag lenge etter at disse var besluttet inndratt i forbindelse med avslutning av sakene. Ved flere politidistrikter ble det funnet feil og avvik fra regelverket når det gjaldt nummerering og arkivering av beslagsrapporter, utstedelse av kvittering ved gjennomføring av ransaking/beslag, regnskapsføring av beslaglagte beløp, oppbevaring av beslaglagte gjenstander – herunder våpen og narkotika samt mangelfulle rutiner for destruksjon av beslaglagte gjenstander, manglende underskrift av vitner på beslagsrapporter og manglende rutiner for adgangsbegrensning til beslagsrom. På bakgrunn av dette kunne det synes som om behandlingen av beslag i straffesaker i politiet totalt sett fortsatt var beheftet med en

rekke vesentlige feil og mangler og at Justisdepartementet ikke hadde fulgt opp antegnelsen fra 1994 på en tilfredsstillende måte.

Saken ble tatt opp i antegnelsene til statsregnskapet for 1997, jf. Dokument nr. 1 (1998–99), Innst. S. nr. 102 (1998–99) og Stortingets behandling 2. mars 1999. Justisdepartementet opplyste i svaret på antegnelsen at det ser alvorlig på de svakheter som Riksrevisjonen har påpekt, og er enig i at det er viktig at gjeldende regelverk om beslag i straffesaker følges.

Departementet uttaler i brev av 2. august 1999 til Riksrevisjonen at brev til politimestrene med krav om øyeblikkelige tiltak ved behandling av beslag er sendt 3. november 1998. Departementet opplyser videre at det er sendt forespørsel til Politiets datatjeneste om rutiner ved behandling av beslag via BL-systemet (Basisløsninger – saksbehandlersystem for avvikling av straffesaker), og at dette er under arbeid og vil bli fulgt opp innen 1. september 1999. Det framgår for øvrig av departementets brev at forbedringer av BL er under utarbeidelse og vil settes i drift senest våren år 2000.

Riksrevisjonen har merket seg de tiltakene som er iverksatt, og at Justisdepartementet vil påse at de forholdene som gjenstår, vil bli løst. Riksrevisjonen vil følge opp behandling av beslag i straffesaker i den løpende revisjon.

Saken anses avsluttet.

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet

I Antegnelser desidert «Til observasjon» som anses avsluttet

Statsregnskapet 1994

1 Særavtalen om lønns- og arbeidsvilkår for undervisnings- og forskerstillinger ved universitetene og høyskolene

Særavtalen trådte i kraft fra 1. januar 1993. I 1994 foretok Riksrevisjonen en undersøkelse ved universiteter og høyskoler for å etterprøve i hvilken grad virksomhetene hadde tilpasset administrative rutiner til de krav særavtalen stiller. Dette gjaldt bl.a. krav om individuelle arbeidsplaner og at det var etablert regler og rutiner for registrering av ordinær arbeidstid og fravær som forutsetning for å kunne påta seg lønnet ekstraarbeid, inneha bistillinger/bierverv og foreta avspasering.

Undersøkelsen viste at bare et fåtall av de undersøkte virksomhetene hadde etablert tilfredsstillende rutiner som gjorde det mulig å kontrollere oppfølgingen av særavtalen på de nevnte områdene. Riksrevisjonen orienterte departementet om resultatet av undersøkelsen og stilte spørsmål ved om det ville bli iverksatt tiltak for å oppfylle særavtalen.

Saken er omtalt i Dokument nr. 1 (1995–96), jf. Innst. S. nr. 108 (1995–96) og Stortingets behandling 30. januar 1996, og senest framlagt for Stortinget i Dokument nr. 3:1 (1998–99), jf. Innst. S. nr. 103 (1998–99) og Stortingets behandling 2. mars 1999.

I brev av 12. august 1999 opplyser departementet bl.a. at det er gjennomført en reforhandling av særavtalen våren 1999. I forhandlingene ble det oppnådd enighet om å myke opp bestemmelsene om

nærværsregistrering i forhold til merarbeid som kompenseres uten overtidssatser. I stedet vektlegges synliggjøring av de ansattes undervisning og forskning gjennom arbeidsplanlegging. Utarbeidelse av arbeidsplaner er i den reforhandlede avtalen en forutsetning for utbetaling for ekstratimer.

Departementet opplyser videre at virksomhetene har uttrykt tilfredshet med endringene. Det norske høyskolerådet har uttalt at det for sin del vil medvirke til at det blir etablert ordninger som sikrer at de ansette oppfyller sine arbeidsplikter.

I den nye avtalen er det videreført en grense på 300 ekstratimer pr. år. Departementet er inneforstått med at det kan oppstå behov for å gå over denne grensen. Knapphet på arbeidskraft i enkelte bransjer på nasjonalt eller regionalt plan, for eksempel innen informasjonsteknologi og helsefag, vil også ramme rekrutteringsmulighetene for virksomheter som gir utdanning på disse områdene. Avtalen har derfor en åpning for å gå ut over grensen. Styrene ved de enkelte virksomhetene skal fastsette hvem som har myndighet til å godkjenne at det honoreres for ekstratimer ut over 300 timer.

Departementet gjør for øvrig oppmerksom på at ordningen med arbeidstid på 37,5 timer pr. uke netto er videreført, og at det ikke er gitt dispensasjon i forhold til dette.

Riksrevisjonen har merket seg de tiltakene som er gjennomført, og vil følge opp etterlevelsen av den reforhandlede særavtalen i den løpende revisjonen.

Saken anses avsluttet.

Landbruksdepartementet

I Antegnelser desidert «Til observasjon» som anses avsluttet

Statsregnskapet 1997

1 Statens Kornforretnings budsjett- og regnskapssystem

Stortinget vedtok den 8. desember 1994 at Statkorns forretningsvirksomhet skulle omdannes til statseid aksjeselskap og Statkorns forvaltningsmessige oppgave ble fra 1. juli 1995 lagt til Statens Kornforretning. Riksrevisjonen har i antegnelsene til statsregnskapet for 1997, jf. Dokument nr. 1, Innst. S. nr. 102 (1998–99) og Stortingets behandling den 2. mars 1999, pekt på at kornforretningen etter dette framstår som et rent forvaltningsorgan, med oppgaver og fullmakter på linje med et direktorat. Kornforretningen er imidlertid fortsatt ført opp under forretningsdriften i statsbudsjettet og statsregnskapet, og Riksrevisjonen

har derfor i antegnelsen bedt om at Landbruksdepartementet vurderer en omlegging av budsjett- og regnskapssystemet.

Landbruksdepartementet har i brev av 29. juni 1999 til Riksrevisjonen, opplyst at departementet tar sikte på å legge om budsjetteringen av Statens Kornforretning fra kommende årsskifte. Virksomhetens driftsbudsjett vil bli foreslått budsjettert under post 01 sammen med den delen av Statens Landbruksbank som ikke skal overføres til Statens nærings- og distriktsutviklingsfond. Den planlagte omleggingen er omtalt i kap. 7 i St.prp.nr. 74 (1998–99) og må ses i sammenheng med den forestående samordningen av den sentrale landbruksforvaltningen.

Saken anses avsluttet.

Sosial- og helsedepartementet

I Antegnelser desidert «Til observasjon» som anses avsluttet

Statsregnskapet 1996

1 Tilskuddsforvaltningen – kontroll av utvalgte tilskuddsordninger

I antegnelsene til statsregnskapet for 1996 påpekte Riksrevisjonen bl.a. at Sosial- og helsedepartementets framlagte retningslinjer for tilskuddsforvaltningen ikke var tilfredsstillende, og at kontroller viste at sentrale retningslinjer bare i varierende grad ble fulgt, jf. Dokument nr. 1 (1997–98), Innst. S. nr. 89 (1997–98) og Stortingets behandling i 1998. Saken er senere omtalt i Dokument nr. 3:1 (1998–99), jf. Innst. S. nr. 103 (1998–99) og Stortingets behandling 2. mars 1999.

I svar på antegnelsen uttalte Sosial- og helsedepartementet bl.a. at det arbeides med nye overordnede retningslinjer for tilskuddsforvaltningen, som også ville være gjeldende for underliggende organer, og at regelverk for den enkelte tilskuddsordning vil bli utformet og fastsatt særskilt.

Ved brev av 19. januar 1998 til Riksrevisjonen har Sosial- og helsedepartementet lagt fram nye overordnede retningslinjer for tilskuddsforvaltningen som tilfredsstillende krav i nytt økonomireglement. Ved brev av 29. april 1999, 16. juni 1999 og 8. juli 1999 har Sosial- og helsedepartementet lagt fram særskilt regelverk for de fleste av departementets tilskuddsordninger. Departementet har for øvrig opplyst at det er iverksatt tiltak for å bedre resultatoppfølgingen, bl.a. når det gjelder tilskuddsordninger til psykiatri i kommuner og fylkeskommuner.

Riksrevisjonen vil i den løpende revisjon vurdere om regelverket for den enkelte tilskuddsordning ivaretar økonomireglementets krav til kontroll av øremerkede tilskudd, og at departementet forvalter tilskuddsordningene i samsvar med regelverket.

Saken anses avsluttet.

Saker framsendt til Stortinget som egne dokumenter

2 Dokument nr. 3:8 (1997–98) Riksrevisjonens antegnelse vedrørende forvaltningen av regionsykehustilskuddet til de fylkeseide regionssykehusene

Riksrevisjonen gjennomførte i 1997 en undersøkelse av Sosial- og helsedepartementets forvaltning av funksjonstilskuddet, som inngår som en del av det samlede regionsykehustilskuddet til de fylkeseide regionssykehusene. Funksjonstilskuddet skal ivareta universitetsklinikkfunksjonene, forskning og undervisning, og spesialistfunksjonene ved regionssykehusene. Riksrevisjonen framhevet at styringen og kontrollen med funksjonstilskuddet har vært svak i hele perioden fra innføringen av ny finansieringsordning i 1991. Det ble videre understreket at departementet ikke i tilstrekkelig grad hadde ivaretatt sitt forvalteransvar slik at midlene ble anvendt i samsvar med Stortingets vedtak og forutsetninger. Saken ble tatt opp i Dokument nr. 3:8 (1997–98), jf. Innst. S. nr.

176 (1997–98) og Stortingets behandling 19. mai 1998. Saken er senere omtalt i Dokument nr. 3:1 (1998–99), jf. Innst. S. nr. 103 (1998–99) og Stortingets behandling 2. mars 1999.

I brev av 9. august 1999 viser Sosial- og helsedepartementet til at tilskuddsordningen fra og med 1999 er lagt om i tråd med forslag i St. prp. nr. 1 (1998–99) som Stortinget har sluttet seg til. Det er opprettet egne tilskudd til forskning og undervisning, der departementet har konkretisert hvor stort det økonomiske bidraget er til disse formålene. Det er dessuten stilt strengere krav til styringen med midlene, samt til rapportering av bruken.

Fra 1999 er regionsykehustilskuddet delt i fire deler; tilskudd til basiskostnader, særskilte funksjoner, forskning og undervisning.

Tilskudd til basiskostnader vil ifølge departementet fortsatt ha karakter av en rammefinansiering som ikke retter seg mot målbar aktivitet. Det stilles ingen krav om rapportering på selve bruken av ba-

sistilskuddet, men departementet har bedt om generelle data om bemanning og årsverksinnsats knyttet til regionsykehusets samlede aktivitet, samt til forskning og undervisning.

Tilskudd til særskilte funksjoner gis til finansiering av flerregionale funksjoner, landsfunksjoner og kompetansesentra ved regionsykehusene. Til forskjell fra tidligere år, opplyser departementet at det tas sikte på at regionsykehusene må søke på alle igangværende funksjoner i tillegg til nye funksjoner. Ifølge departementet vil tilskudd basert på søknad først bli igangsatt fra 2000. Departementet vil kreve regnskap for alle særskilte funksjoner. I tillegg er det krav til omtale av aktiviteten ved den enkelte funksjon. Det er spesielt bedt om rapportering på forskning og veiledning i tilknytning til den enkelte funksjon.

Sosial- og helsedepartementet opplyser videre at tilskudd til forskning er opprettet med sikte på å finansiere konkrete forskningsprosjekter innen klinisk forskning eller utprøvende behandling. Det vil her bli krevd rapportering fra fylkeskommunene på prosjektene, samt regnskap for prosjektene. Tilskudd til undervisning er beregnet ut fra forventet antall studenter ved det enkelte lærested. Ifølge departementet er fylkeskommunene bedt om å rapportere antall medisinerstudenter som deltok i den kliniske under-

visninger i 1999 ved regionsykehuset og ved eventuelt andre sykehus i helseregionen.

For 1999 er det videre stilt krav om at regionsykehustilskuddet budsjetteres og inntektsføres på det enkelte regionsykehus sitt budsjettkapittel.

Avslutningsvis viser Sosial- og helsedepartementet til at det skal etableres et formelt samarbeidsorgan mellom sykehus/sykehuseier og universitet på alle regionsykehus. Samarbeidsorganet skal bistå i planleggingen og oppfølgingen og dessuten komme med tilrådingen til bruken av tilskuddet til undervisning og forskning, samt avgi nødvendig rapportering som en del av fylkeskommunens rapportering til departementet på hele regionsykehustilskuddet. Samarbeidsorganet forventes å avgi en årlig rapport der aktiviteten knyttet til forskning og undervisning omtales, samt avgi et regnskap over årets utgifter knyttet til denne aktiviteten.

Riksrevisjonen anser at det ved den foretatte omleggingen av regionsykehustilskuddet er lagt et godt grunnlag for en bedre styring og kontroll med tilskuddsmidlene. Samtidig understrekes departementets ansvar for å følge opp at fylkeskommunens rapportering til departementet fungerer og etterleves i praksis.

Saken anses avsluttet.

Utenriksdepartementet

I Antegnelser desidert «Til observasjon» som anses avsluttet

Statsregnskapet 1997

1 Tilskuddsforvaltning i Utenriksdepartementet

I forbindelse med kontrollen av departementets regnskap for 1997 foretok Riksrevisjonen en generell gjennomgåelse av Utenriksdepartementets tilskudds- og prosjektforvaltning. Gjennomgåelsen viste at departementet hadde iverksatt tiltak for å forbedre tilskuddsforvaltningen bl.a. ved utarbeidelse av standardvilkår, retningslinjer, informasjonsmateriell, strategier osv. Dette hadde bidratt til at departementets forvaltning fram til og med første utbetaling stort sett syntes å fungere tilfredsstillende. Når det gjaldt oppfølging og kontroll viste gjennomgåelsen at departementets rutiner ennå ikke var tilfredsstillende.

Riksrevisjonen tok opp dette forhold i antegnelsene til statsregnskapet for 1997, jf. Dokument nr. 1 (1998–99), Innst. S. nr. 102 (1998–99) og Stortingets behandling 2. mars 1999. Det ble påpekt at departementets prosjekt- og forvaltningssystem ikke var godt nok, og at dette i liten grad var kompensert med manuelle rutiner. Det ble også bemerket at

Riksrevisjonen hadde merket seg at departementet ville vurdere å ta i bruk tilsagnsfullmakter med sikte på å unngå at store beløp overføres fra en budsjettermin til den neste.

I brev av 9. august 1999 opplyser departementet at det arbeides kontinuerlig med å bedre rutineene for tilskuddsforvaltningen, og at arbeidet med å utarbeide særskilte retningslinjer for de større tilskuddsordningene er kommet langt. I dette arbeidet har det vært lagt vekt på Riksrevisjonens kommentarer for å sikre at retningslinjene ivaretar det kontrollbehov departementet har. Det er også opplyst at departementet har tatt i bruk en tilsagnsfullmakt for Samarbeidsprogrammet med Sentral- og Øst-Europa og Handlingsplanen for atomsaker, samt at mindreforbruk under disse bevilgninger og under ODA-bistanden er vesentlig redusert. Departementet opplyser at arbeidet med å gjøre tilskuddsforvaltningen så effektiv og målrettet som mulig har fortsatt høy prioritet.

Riksrevisjonen vil følge opp departementets tilskuddsforvaltning i den løpende revisjonen.

Saken anses avsluttet.

Vedtatt i Riksrevisjonens møte 19. oktober 1999

Bjarne Mørk-Eidem

Eivind Eckbo

Tore Haugen

Helga Haugen

Brit Hoel

Björg Selås